

ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI

Warszawa, dnia 27 sierpnia 2008

Ads - 1337 /983/2008/SI.

**Sekretarz Zarządu
Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka**

Pan
dr Adam Bodnar

Szanowny Panie,

W odpowiedzi na Pana wystąpienie w związku z artykułem pt. "Policja Billa Gatesa" w tygodniku „Wprost” z dnia 20 lipca 2008 r., opisującym działania Policji związane z ujawnianiem i zwalczaniem przestępczości intelektualnej, uprzejmie informuję, co następuje:

Polska jest monitorowana przez Światową Organizację Własności Intelektualnej (World Intellectual Property Organization), Europejski Komitet Ekonomiczno – Społeczny Parlamentu Europejskiego i Biuro Przedstawiciela Handlowego USA (Office of the United States Trade Representative) w zakresie środków prawa karnego mających na celu zapewnienie egzekwowania praw własności intelektualnej. W 2007 r. w Raporcie Specjalnym 301 (Special 301 Report), dotyczącym naruszeń praw własności intelektualnej na świecie, Polska znalazła się na liście krajów będących pod obserwacją (Watch List) ze względu na utrzymujący się poziom naruszeń praw własności intelektualnej. Na listę tę trafiają kraje, w których piractwo intelektualne jest problemem, aczkolwiek nie tak poważnym jak w przypadku państw umieszczanych na tzw. Priority Watch List (czyli na listę krajów, w których współczynnik piractwa jest niezwykle wysoki). Dzięki m. in. wysiłkom organów ścigania nasz kraj na tej liście priorytetowej nie jest już od 1 maja 2004 r. Polska poddawana jest corocznej kontroli w ramach tzw. „Raportu 301”, a negatywna ocena w jego ramach, poza obniżeniem prestiżu naszego kraju, może mieć wpływ na ocenę skuteczności stanowienia i przestrzegania prawa w Polsce.

W odniesieniu do pytania 1 należy zauważyć, że przepis art. 220 § 1 k. p. k. stanowi, że przeszukania może dokonać prokurator albo na polecenie sądu lub prokuratora Policja, a w wypadkach wskazanych w ustawie – także inny organ. Na podstawie przepisów procedury karnej, w przeszukaniu mogą uczestniczyć inne osoby: albo w charakterze specjalistów, albo w charakterze pokrzywdzonych lub ich pełnomocników.

Zgodnie, bowiem z art. 205 § 1 k.p.k., przy dokonywaniu m. in. oględzin, zatrzymania rzeczy lub przeszukania można do udziału w nich wezwać specjalistów. Specjaliści są fachowymi pomocnikami organu procesowego, który przeprowadza m.in. przeszukanie. Policja dokonując czynności współdziała z różnymi podmiotami w formach i w zakresie określonych w odpowiednich przepisach.

Zgodnie z art. 122¹ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych Związek Producentów Audio Video jest pokrzywdzonym w zakresie prawa autorskiego i praw pokrewnych jako organizacja zbiorowego zarządzania tymi prawami. Koalicja Antypiracka tj. Związek Producentów Audio Video (ZPAV), Fundacja Ochrony Twórczości Audiowizualnej (FOTA) i Business Software Alliance (BSA) posiada swoich reprezentantów w Międzyresortowym Zespole do Spraw Przeciwdziałania Naruszeniom Prawa Autorskiego i Praw Pokrewnych, powołanym Zarządzeniem nr 83 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2000 r. i działającym przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Uwzględniając powyższe, udział przedstawicieli Koalicji Antypirackiej podczas przeszukań, należy rozpatrywać albo jako pokrzywdzonego (ZPAV) lub pełnomocnika pokrzywdzonego (BSA), albo jako osoby posiadającej wiedzę specjalistyczną (przedstawiciel FOTA), z czego wynika jej szczególna rola specjalisty - pomocnika organu prowadzącego przeszukanie. Przedstawiciele FOTA – w przypadku opisanym w cytowanym artykule „Wprost” - przybrani byli do czynności procesowych celem dokonania wstępnej oceny dokumentów licencyjnych, nośników informacji oraz sprzętu elektronicznego, co do których mogło zachodzić podejrzenie, że stanowią dowód przestępstwa.

W wystąpieniu podnosi Pan problem „*wynagradzania Policji nagrodami rzeczowymi*”. Odnosząc się do tej Pana wątpliwości, pragnę zauważyć, że art. 13 ust. 3 ustawy o Policji wskazuje podmioty mogące uczestniczyć w pokrywaniu wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych oraz kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych Policji, a także zakupu niezbędnych dla ich potrzeb towarów i usług. Są to: jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki organizacyjne, stowarzyszenia, fundacje, banki oraz instytucje ubezpieczeniowe. Natomiast § 2 ust. 2 pkt 1 oraz § 3 ust. 1 decyzji nr 81 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie przyjmowania przez jednostki organizacyjne resortu spraw wewnętrznych i administracji

darowizn pieniężnych i rzeczowych oraz sprzętu i wyposażenia do testowania lub badań (Dz. Urz. MSWiA Nr 13, poz. 48, z późno zm.), wskazują wprost, że darowizny pieniężne i rzeczowe mogą być przyjmowane przez organy i kierowników jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, m.in. od fundacji i stowarzyszeń. Z kolei § 1 ust. 1 pkt 7 decyzji nr 179 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 marca 2007 r. daje upoważnienie do realizacji niektórych zadań oraz dokonywania niektórych czynności prawnych w zakresie finansów Komendy Głównej Policji kierownikom jednostek organizacyjnych Policji w zakresie przyjmowania darowizn pieniężnych lub rzeczowych. Należy także nadmienić, iż zgodnie z art. 87 ustawy o Policji oraz przepisami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 listopada 2003 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy udzielaniu wyróżnień policjantom (Dz. U. Nr 198, poz. 1932), policjant może być wyróżniany przez przełożonych służbowych za wzorowe wykonywanie swoich obowiązków i przejawianie inicjatywy w służbie.

W świetle powołanych wyżej przepisów, z formalno-prawnego punktu widzenia brak jest przeszkód do przyjmowania przez kierowników jednostek organizacyjnych Policji darowizn pieniężnych lub rzeczowych od fundacji i stowarzyszeń. Dwa spośród podmiotów założycielskich Koalicji Antypirackiej tj. ZPAV, będący stowarzyszeniem i FOTA, która jest fundacją, należą do podmiotów wymienionych w art. 13 ust. 3 ustawy o Policji.

Nie można zatem dopatrzeć się naruszeń prawa w przyjmowaniu darowizn pieniężnych lub rzeczowych od wskazanych powyżej podmiotów. Z informacji przekazywanych przez jednostki organizacyjne Policji wynika, że jest to sytuacja występująca rzadko. Przykładowo w jednym z garnizonów, jedna z komend miejskich Policji na przestrzeni 9 lat została wyróżniona przez Koalicję Antypiracką dwukrotnie; wraz z tradycyjnymi „Złotymi Blachami” otrzymała komputer z drukarką. W porównywalnym okresie, dzięki pracy policjantów, z rynku usunięto ponad 300.000 pirackich płyt. Trudno więc w takiej sytuacji dostrzegać uzależnienie działań Policji od uzyskiwanych nagród czy darowizn rzeczowych. Niebagatelne znaczenie ma też fakt, że Koalicja Antypiracka przekazanie na rzecz Policji takiego sprzętu wiąże niezerwalnie z przyznaniem honorowej odznaki „Złotej Blachy”. Jest ona przejawem docenienia pracy Policji, wyrazem uznania instytucji sektora niepublicznego, reprezentującej znaczące dziedziny gospodarki narodowej, dla wysiłków Policji związanych ze zwalczaniem tego rodzaju przestępczości.

Nie wydaje się także zasadną obawą, że występuje tu konflikt interesów. Policja bowiem, powołana do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego, ma na względzie zarówno interes publiczny jak i prywatny. W przypadkach odwy zachowania osób

uczestniczących w szeroko rozumianym piractwie, wyczerpują znamiona czynów zabronionych określonych w przepisach karnych jakiegokolwiek ustawy, podejmuje ona odpowiednie przedsięwzięcia wykrywcze i dowodowe w ramach prowadzonych spraw. Nadto, we współpracy z innymi organami władzy publicznej, także samorządem gospodarczym i innymi instytucjami, podejmuje działania ukierunkowane na rozpoznawanie i ściganie osób, które zajmują się tym procederem.

Odnosząc się do kwestii zawartych w pytaniu 2 podkreślić należy, że Policja, realizując zadania w zwalczaniu przestępstw, w tym przestępstw przeciwko własności intelektualnej, działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Sposób i tryb dokonania przeszukania reguluje Kodeks Postępowania Karnego w art. 219, określając cel przeszukania, jego podstawę prawną i rodzaje oraz w art. 220, w którym wskazuje uczestników przeszukania i wymagane dokumenty, uprawniające organ dokonujący przeszukania do jego przeprowadzenia. Przeszukania dokonuje wówczas, gdy ustalenia to uzasadniają, najczęściej w oparciu o postanowienie prokuratora albo nakaz kierownika jednostki, wystawiane na dane personalne konkretnego sprawcy (imię i nazwisko, miejsce zamieszkania – pobytu).

Faktem jest, że niektórych przeszukań Policja dokonywała w budynkach zbiorowego zamieszkania, w poszczególnych lokalach mieszkalnych, co dziennikarze „Wprost” nazwali „zbiorowymi przeszukaniami”. Taka metodyka działań Policji wynikała z reguł prowadzenia tej czynności procesowej. Skoncentrowanie czasowe i przestrzenne wielu przeszukań na terenie akademika mogło zrodzić wrażenie tego, co dziennikarze nazwali „zbiorowym przeszukianiem”. Realizację spraw dotyczących naruszenia praw autorskich, w szczególności polegających na nieuprawnionym rozpowszechnianiu cudzego utworu za pośrednictwem sieci internetowej (tzw. usługi peer to peer) bardzo często dotyczą wielu osób (sprawców). Te same względy dotyczą stwierdzenia, że przeszukania dokonywane są w „losowo wybranych pokojach”. To, co dla osób, w stosunku do których prowadzone są działania, może być czynnością losową, dla organów ścigania jest realizacją konkretnych, zaplanowanych czynności procesowych.

Policja nie wyznacza sobie zadań determinowanych uzyskaniem dodatkowych gratyfikacji pieniężnych czy rzeczowych. Nie jest prawdą sugestia dziennikarzy tygodnika „Wprost”, że „specjalny system motywacyjny sprawił, że działania wymierzone w piratów stały się dla policji priorytetem”. Jako przykład mogą świadczyć dane zawarte w zestawieniu wszczętych postępowań przygotowawczych o przestępstwa gospodarcze (o wybrane ich rodzaje) w pierwszych półroczach 2007 i 2008 roku w kraju i przywołanym wcześniej garnizonie policyjnym:

Przestępstwa	Kraj		Garnizon	
	2007	2008	2007	2008
gospodarcze (ogółem)	38 563	35 554	2 304	2 018
skarbowe	736	519	27	5
przeciwko środowisku	2 574	2 922	212	222
korupcyjne	3 675	2 956	266	158
przeciwko własności intelektualnej i przemysłowej	2 181	2 198	155	147

czy dane o wszczętych postępowaniach przygotowawczych o przestępstwa przeciwko własności intelektualnej i przemysłowej w pierwszych półroczach 2007 i 2008 roku, w garnizonach Policji wymienionych w artykule pt. „Policja Billa Gatesa”.

Województwo	2007	2008
wielkopolskie	140	197
dolnośląskie	202	177
pomorskie	155	114
zachodniopomorskie	154	98

Przedstawiając Panu Sekretarzowi przedmiotową informację, wyrażam nadzieję, że spowoduje ona sprostowanie pewnych stereotypów, jednocześnie zaś pogłębi wiedzę społeczeństwa w zakresie naruszania praw własności intelektualnej, dotyczącej zarówno prawa autorskiego i praw pokrewnych jak i prawa własności przemysłowej.

z poważaniem

KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI

gen. insp. Andrzej MATEJUK